

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In VI. Librvm Livii Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](#)

tra eorum facere arbitrium, & credens eos tanto numini suop; principi cefl-
ros; per augurium quæsivit, virom locum concedere velent, ioui, arque inde
ipsi cedere? omnes voluerunt prater Martem, Fervinum & Iuuentatam, at-
que ideo Capitolium ita constructum est, ut etiam ibi tres intus essent, tam
obscuri signis, ut hoc vix homines dodistimi scirent. Dignaduntur Grammati-
ci Iuuentus, an Iuuentus, vel Iuuentas Dea sit, sed & Iuuentus & Iuuentas pro
Dea capitur. Quid. lib. 1. de trifib.

Neciar & amb. ofiam, latice, epulafque Diorum

De mibi formosa gnava Iuuentus manu.

Templi Iuuentutis in circulo Maximo à Licinio Lucullo dedicati meminit
Vesta i. Liuius infra.

Aeterna Vesta ignitus Vesta enim Dea ignis inextinctus apud Romanos er-
rat, virginibus Vestalibus eum summa diligentia custodientibus, quod co-
extincto a pontifice verberari solerent. Quotannis tamen & nouis ignis ex-
tabatur à Vestalibus vi testatur Quid. in Fatis:

Ignis perpetuus. Addit quod arcana fieri nauis ignis in ase
Dicitur, & inter flammare feliciter a capit,

Sed enim non Romanos modo sed aliquot alias gentes sacrum ignem pu-
blice custodiisse legimus. Nam Athenis in Prytanno ignis perpetuus affe-
tabatur, non à virginibus, sed (ut ait Plutarchus) mulieribus, iam matrimonio
solutis. Strabo lib. 9. Poliadis Minerua templum in faco veterum scribit, in
quo lychinus inextingibilis fuit. Egypti quoq; ignem seruabantur telor
Diadorni. Quin etiam Delphis Perse quoq; summa religione ignem custo-
diebant & venerabantur, ut testatur Procopius lib. 2. bell. Persic. Fuit autem
Vesta Saturni ex Ope filia, Dea virginitatis, cui Aeneas post Troianum incen-
dium condito Laurentio adem faciebat. Postea Alcimus condita Alba templi
quoque in montis Albani vertice dicauit. De qua re Flinius lib. 16. cap. 2. li. 2.
cap. 2. lib. 34. cap. 5. Cicero lib. 2. de natura Deorum. Gellius lib. 1. cap. 2. Pene-
stella cap. 6. Alex. ab Alex. lib. 5. cap. 12. Celsus Rhodiginus lib. 13. cap. 16. Blon-
dus lib. 1. Roma triumphantis, Seruus lib. 11. Aeneidos. Lucretius lib. 2. Cate-
rum, quod de signo imperii pignore ait, id paulo expressius lib. 6. secundi pen-
ti Punci declarat, vbi quoque extenuos ignes recenserat, ac conditum in pen-
trali fate pignus imperii.

Antiqua lex. Antiquata dei de lege] Lex antiquabatur, qua non perseverabat hor sensu.

Liuius hic tribunitiani rogationem antiquaram scribebat, ut notat Renatus co-

1. ad Leges 12. tabul. Quia autem semel perlata, iterum tollebatur, abrogari di-

cebarat. Nam popul. Romanus, ut legem ferre sic eandem & antiquare & ab-

rogare potuit.

Traditum accepit. Traditum accepit] Varro Præs. inquit, est, qui à magistratu interrogatur in pu-

blicum ut præstet, à quo cum responderit dicitur præs. Hodie ut annot. Bu-

dæus in prioribus prædes sunt, qui sponsores Reip. vel principi facti sunt pro

iis, qui pecuniam publicam dispensant.

Religiosi dies. De diebus religiosis] Eadem Gellius & Macrobius à veteribus scriptoribus
repeta, cuius aliis verbis referunt, nisi quod secundam solum opinionem sequuntur. Qui vero hic religiosi dicuntur dies, ii. & nefasti & atris
vocantur. Tot enim nominibus eos appellatos, Peitionius li. 3. de magistris
bus Romanis tradit ex Gellii li. 4. capite decimonono, Brodzus lib. 3. capite
decimoseptimo Miscellanorum. Apud Romanos enim diem quidam habu-
sti & in agendis rebus felices, quidam atii & tristi omne infames habuit, qui

IN VI. LIBRVM LIVI

ANNOTATIONES.

bus aliquid moliri, aut noux rei incepere, euentus exitialis erat. In his exercitum conserbere, legiones educere, manus cum hoste conferre. Spôlialia in peregre proficisci, aut quidquam publice vel priuatæ rei moliri, inceptu fœdum & exitiale existimarentur. Obleruatumque fuit, ut qui hostes bello laetescerent, vel acies eo tempore committentes tentarent, rem in non mediocre punculan & discrimen adducerent, magno postea exitio consecuto. Pratercū diebus fastis prætores omnia verba line, piacula proferre audebant, in diebus vero nefasta nequam. Qua de re vide M. Terentius Varronem Plutarchum in Camillo, Macrobius libr. 1 cap. 16. Saturnal. Gellium libros 5. cap. 17. Blondum lib. 2. Rom. & triumphantis, Caium libr. 14. cap. 9. Ouidium lib. 2. Fastorum.

Cal. Sextiles] Plutarchus problemate 24 post idus Quintiles, quas nunc Iulii vocant, factum esse ait: Alex. autem ab Alex. paulo apertius loquens, auctos dies post idus Quintiles ad 15. *Cal. Sextiles* duplice clade insigiles notatos existimat lib. 4. cap. 20.

Pompeius ager] De agro Pompeiano Cælius lib. 19. cap. 25. vbi censet pro Pompeiano legendum esse Pontino.

Ex caufarii senioribusque] Caufarios proprie dici milites valetudinis causa c. *Caufarii* miseros, ex viplano docuit Politianus libro Miscellaneorum cap. 9. 2. Quoniam quicunque multa erant missione genera: Erat honesta, que emeritis stipendiis, vel anteab imperatore indulgebatur. Et caufaria, que propter valetudinem laboribus militis soluebat. Caufa enim *pervadit* *caufos* veletudinem malam & morbum significat, unde irrigare causas pro morbos tollere. P. Steph.

Supplicum causas peritis que medelis irragant: vt annotauit vir eruditissimus Georgius Fabritius in annota suis in Poëtas Christianos.

Librae & ære libratum emituntur] Nam vi in mancipacione non minus quam Libra & quinque testes ciues Romani puberes adhibebantur, & is qui libripens dice: *ere librate-* tur, eo qui mancipium accipiebat, & tenente, atq; ita dicente: Hunc ego ho-
minem ex iure. Quiritium meum esse aio, ilque mihi emptus est hoc ære en-
tique libra. Sic & in emancipatione hæc eadem solennitas obseruabatur. Me-
minit tristis & libra & Iustinianus: Testamentum, inquiens, aut in pace siebat
quod calatis comitis vocabatur, aut cum in prelium essent exiuri, quod pro-
culrum dicebatur, per æs & libram, id est, emancipationem numerum imagi-
nariam venditionem, qua siebat praefertibus quinque testibus, vt dictum est.
Itidem adoptio per æs & libram interdum siebat, Suetonius in Augusto: Ca-
ium & Lucium adoptauit domi per æs & libram emptus o parte Agrippa, id
etiam in nexu & venditione siebat. Omnia autem ista eadem iuris solennitate soluebantur. Nihil enim tam naturale est, quam codem genere quodque
disolvere quo colligatum est, vt inquit Vlpianus L. Nihil tam naturale: ff. de
reg. iuris.

Iudicatum addictum ve] Addicta apud veteres dicebantur, qui prætoris iussu, *Addicti-* cum soliendo non essent, creditibus addicebantur. vide Vallam li. 5.

Theſauri auri Gallici] Prædam Gallicam vel aurum, quod pro Capitoliū redē- qui,
ptionem in medium fuerat collatum.

Dux ſedionis datus:] Dimissas enim, vt apud Plutarenum legimus, ex car-
cere nihil moleſtior fuit, sed multo insolentius factionesque agi-
tauit.

Bella ignorare voluit] A multitudine numeroque, quo plebeii valde nobiles
superabant, eos excitatæ voluit, imitatione Homeri, apud quem lib. 2. Iliados,
Agamemnon exercitum alloquens simili ratione vitetur, vt annotauit Victo-
rius lib. 16. cap. 4.

Nunquam de celo descendens] Varro lib. 1. de re rustica. Et quoniam, vt aiunt *Diffaci-*
Dii facientes adiuuant, prius inuocabo Deos. *Quo* significat diuinam *ente ad-*
opem uocam.

Opem non cessantibus sed industriis & pro sua virili conantibus auxilio esse solere. Citaro à Suida Semirius in eandem sententiam.

A'nis n' vnu' ò'gòv, è'rete t'v'z, J's'os' x'j'nes.

Et Aschlyus apud Stobam:

Φιλο'z το'z κ'μ'νον σασενδειν θε'z.

Hoc est;

Huic qui laboret, numen aedificat.

Mentem Vobis mentem dñe] Date mentem vel iniucere mentem, formula dicendi probatae auctribus visitata, sicut Græcis iuxazœli sue iuris 1000, de qua formula.

Vestem Necognatos għidha m'affin] Veteri siquidem more non rei duntaxat, sed etiam cognati, affines, liberi eorum & familiates vestem mutare, capillum que submittere confluuerunt, vt prater Liūum testatur Plinius epist. 7. Et hoc ceperit Venuleius L. 59, ff. de iniucis, vbi ait: Vestem fordidam rei nomine in publico habete, capillumque submittere nulli licet, nisi ut confundetur sit infinitate, vi inuitos in reum testimonium dicere cogi non possit, de quo vide latere.

Capillum R. 59. Variorum, lib. 3, cap. 5.

Dona Dno Dona Imperatorum] De militari bus donis lege Alex. ab Alex. II. 4. cap. 3. Bion-

dum lib. 6. Roma triumphi, Gellium lib. 5, cap. 6. Plinius lib. 33, cap. 2. & lib. 7,

ca. 28. lib. 22. cap. 5.

Ad Capitulum manus tendens] Notandum ex hac historia, quantum habent momentu vetusta actio atq; pronuntiatio, vide Fugisolum lib. 8. cap. 10. rerum memorie.

Petelinus Lucine] Fuit enim in campo Viminali sub aggre prope lunonis lucus. Lucina templum hic locu, vt est apud P. Viðorem in regione urbis.

Duumiri perditi. Sunt qui dissimilares qui de perduktione angaretent] De duumiris perduellionis superius lib. 1 dictum est. Panca vero huius generis iudicii facta esse legitur. Praterquam in causa Horati & Manlii, vt hic Liūus scriptum reliquit. Ciceronis autem crimen perduellionis erat, cum quis contra liberatem populi quid fecerat, cum contra legem Portiam, quæ cædi & fecuri ferocius non sinebat, qui ciuem virgis cæderat, suu interficeret. Sic in Poſthumii causa ob atrocitate facti occiso facio sancto tribuno, iudicium perduellionis fuit.

Hoc iudicium iam inde à regibus Duumiris exercitabat, quos post reges exercitos populus crebat, quandounque tale crimen incidebat, non prator fortiebat, vt ait Dio, quod contra morem patris factum dicit Dio in Rabirii causa. A Duumiris autem provocatio erat ad populum, ac Cicerio pro Poſthumo iudicium illud Duumirum non tam reuicit, vt oblofum & contra morem patris, quam quod neget, vbi lenatus decrevit, vt consules videant. ne quid Relupit detimenti capiat, esse locum ei iudicio.

De faxo Tarpeio] Tarpeia rupestre, vel Tarpeius mons, locus est in urbe altissimus, ex quo fontes præcitatabantur. Unde etiam hodie in eo loco damnati puniuntur supra forum Rom. Qua de re lege Alex. ab Alex. II. 3, c. 5. Catilin lib. 10, cap. 5. Mariannum lib. 2, cap. 8.

Domus ciuius suisset] Plinius de viris illustribus domum dirutam scribit. Diruebant enim apud Romanos præcos damnatorum zedes, & illorum, quoq; bona propter criminis detestandum facinus publicabantur, ac publicis viibus destinabantur. Qua de re copiose Alex. ab Alex. II. 3, c. 23.

Note sunt] Ideo autem publice ha' nota impreffix sunt, vt doceant posteros fœdam regni cupiditatem as tyrranidem semper infelices habere exitus.

Sanguine/seruator] Nam Manlius defensor, custos, conseruator, & ciuium & viribus dictus est.

Legionibus quaternum millium] Ad quatuor millia legionem initio redactam;

historiz

historia multis locis testantur, unde & quadrata Festa dicta est, variatam tamen eam pro vni Reip. & ienatus arbitrio, vt modo quatuor, modo quinque, modo sex milium scriberetur, Luius plurimis locis testatur. Nam lib. 25. bello Panico legiones quinque milium peditum, libr. 42. bello Perlico idem legiones quinorum milium conscriptis tradit, Lib. vero 44. exercitum in Macedoniam missum, ita vt in singulas Romanas legiones non plus quam senaria milia 300. equites essent. Quinetiam Polybius memoria sua legiones ex quinis milibus conscribi retulit. Et festu C. Marium primum legi-
pem sex milium conscriptis testatur, quod non senatus decteto, sed Imperatoris consilio factum ex Salustio docet. Signioris lib. 1 de antiquo iure Qui-
tum c. 15. Dicta autem est legio, Varrone & Plutarcho auctoribus, à delectu
fortissimorum milium.

Amissi concrepato [Armis] militaris moris fuit, quo nunc ira ducatur exercitus notabatur, Marcellus auctor est, si quando milites concrepati genibus illiderent, pro exercitu indicium, contra cum hostis clypei ferre-
re. nuntiatur, ut et documentum fuisse. Idem indicat T. Livius Decadis 3. libro octa-
vo, Caesar libro 7. de bello Gallico. Conclamat omnis multitudo, & suo more
missis concrepat, quod facere in eo consueverant, cuius orationem appro-
bant, &c.

Ius imperatori [Simulachrum huius in s. vrbis regione colloquatum est au- Iupiter-
stori P. Victore, M. Tullius sic & Verrina loquuntur Imperatorem, inquit, quanto Impera-
torum in suo templo fuisse arbitramini, colligere potestis.

Ambulsi potentissimi [Ambulsus cognominatus est, quod olim adolescens Ambu-
lamine in naribus tacetus, desflagauerit. Cuius rei testes sunt Alex. ab Alex. li. fluvio unde
lib. 16. c. 1. & 4.

Filiae duas nuptae [Quarum nomina nullibi expressa legimus, vide de hac histo-
ria etiam Valerium Max. li. s. c. 6. Sabell. lib. 4. Enn. 3.

C. Licinius Sidelus [Stoionis cognomen ad eum est, quod agricultura stu- Stola-
diolus plantas & arbores ablaquearet, & refectis fructibus, quos stolones a- 200.
puelos vocant, curare soleret, vt legimus apud Columellam de re rustica.
Gellium lib. 16. c. 11. Plinius lib. 17. c. 1. & 10. Volaterranus lib. 16. c. 4. Cata-
num Licinius Romani vocabant, qui parvus oculis nascentur. Alex. ab Alex.
lib. 1. c. 9.

Mos [Mos enim fuit, vt licitor virga fores perceruter, quas consul, aut alii *Liciniis*
magistratus eius nota fuerant intratur, quem morem etiam tangit Plin. li. 7: *qui*.
cap. 30.

Ritus sorori fui [Insolentissime irritam à sorore, ait Florus.

Viam ad catena honores aperiens [Libidinis regnandi, inanisq; gloria satius me-
morabile exemplum, quo docemur, quam facile ad gloria & sumum di-
gitatus fastigium petuendum cogitemus, si vxorum, quæ semper laudis &
honoris studio discuntur, stimulis agitemur.

Mos sepulture [Mos enim veterum fuit, vt in suis agris plerunque busta si- Sepultura
bi facerent, de quo Victorius lib. 14. var. 1. c. 21. veterum.

In nemum ac supplicia dare [In nemum, id est, in nexum, de quo supra lib. 2. *Nemus*.
Vnde Plautus in Poenulo: Vt inem mihi argentum reddas, priusquam in nemum
abducere, in nemum itaque dare, est obligationis iure ac conditione ca-
pita, que in erga scilicet abduci.

Vt rogaffent [In legibus ferendis, eius lationi suffraganti tabella dabatur, cui
inscriptum erat, Vt rogatas, improbanti vero eam, tabula, cui inscriptum erat,
Ante uteur. Cic. li. 2 de legibus. Suade igitur, si placet, istam ipsam legem, vt
ego (vti rogas) dicere possim.

Defamore arię agro rogationes iubebant [Testatur hic locus Tribunos ple-
bis, colque quibus rogare legem fas erat, solitos plura sub vnius rogationis

nomine ad populum ferre, & plerunque vitia cum pernitosis, bona cum malis coniungere. Quia ratione cum sit erit, ut plebs sepe propter ea, quae filibilia erant, etiam mala iubere cogeretur, non disiungentibus est tribunis plebis, etiis.

Lex Ca-
etia.

cautum est postea lege Cacilia & Didia: ut de singulis rebus separatis, non de pluribus coniunctim ad populum fertetur. Praterea, ut leges in iundino regenerentur, ut rectus est Cicero pro domo sua.

Civis Ro-
manus

Dubius ingenii ortum] Civis n. Romanus is erat, qui ex ingenuo & ingenio esset orsus, nec aliud praetera requirebatur, si modo pater Romanus erat, & mater Romana, aut etiam peregrina, ex iis, qui ius ciuitatis habebant. Papia autem lex fuit, quae peregrinos a iure ciuitatis Romanarum repellet, ut Cicero explicat in libro de officiis, & Val. Max. lib. 3. cap. 4. in exemplo de Perenna, Robertellus li. 1. Emendationum capite vigefimo.

Aufsi-
cia patri-
orum,

Adeo propria sunt auspicia] Docet hic locus nihil aliud quam patritorum ad eam propria fuisse auspicia, vt & ipsi soli a uspicientur, ipsi soli auspicato magistratus crearentur, ab ipsis iolis nulli cum essent patriti in Republica magistratus, auspicato interrex diceretur, qui roga ad magistratus comiti centuriata haberet. Quorum duo priora praecedente tempore interiisse, postrem vero perpetuum fuisse tradit Siganus libro primo, de iure ciuium Romanorum capite septimo. Nam ubi plebs primus in partem patritorum magistratum venit, vt consulatus, tum vero ad plebicos ita transita sunt auspicia, vt & auspicato crearentur, & ipsi auspicarentur. Id quod exemplo Genitii, de quo infra libro septimo, confirmat. Neque enim dubium si Genius Plebeius consul est factus, quin auspicato factus sit. Nam centuriae comitia, quibus consules creabantur, auspicata erant, vt tributa inauspicata, eadem que ratione, ne illud quidem vilare habere debet dubitationem, si Genius consul rem gesit, quin capitatis ante auspicis gesserit, cum consules, teste in Phlippicis Cicetone, & spectionem & nuntiationem, haberent, Catetrum cum omnia fere patritorum iura, consularium & sacerdotium, plebs consequita esset, illud tamen impetrare non potuit: vt aut interregem esse, aut flamines maiores, Dialem, Martialem, & Quintinalem proderet, aut regem sacrificium faceret. Quos locos, vt Patriti integros vique ad extrema tempora possederunt, sic proprium illudque ad extreum plebejus eligerent, vt comitii tributa ab auspicis ac patribus libera haberent, & Tribunatum atq; adilitatem soli caperent. Patet itaque Plebeios magistratus auspicia non habuisse, licet Zonaras libro annualium secundo, Tribunis plebis auspicia a patribus concessa esse scribat. Nam id, vt Siganus existimat, de observatione de celo intelligentum. Ac ad eam magistratus propria auspicia fuerunt, vt magistratus iplos inter se distinxerint ac segregarint. Ut enim auspicia alia maiores fuerunt, alia minoria; sic magistratus partim maiores, partim minores: Maiores qui maiora auspicia habuerunt, vt Confides, Praetores, Minores, vt reliqui. Maiora autem dicuntur habere auspicia, quia eorum auspicia magis rata sunt, quam aliorum, quod ex libris Masial & Tuditani Commentariis, Gellius prodidit lib. 1.

More'
maioru.

More maiorum] Freqvens est haec formula Liuio, vt hic & lib. 5. li. 6. lib. 36. aliqui; auctoribus. At hinc verbis nihil aliud significari, quam legem non scriptam, tradit Ferrandus Adduenensis in L. ius ciuile, paragraphe hoc igitur, si de Auctores iustitia & iure. Vide etiam Alcianum lib. 4. Parergon iuris ciuiliis ca. 21.

Auctores fa-
patris fa-
cti.

Tatres auctores sicuti Antiquitus enim id iuris patres habebant, vt tumdem rata essent, quae populus iusslerat; si patres auctores fierent, id est, cum sem factam probarent. Quid v. si auctorem fieri superius ostensum est, nifalor lib. 1.

Ausipa-
scunt.

Tali non pascuntur] Pulli si pascerentur bonum augurium erat, si non pascerentur malum. Claudius Pulcher (inquit Suetonius) apud Sicilium non

pas-

pascentibus in auspicio pullis, ac per contemptum religionis mari demer-
si, ut bilarent, quando esse nollent, prælium nauale iniit superatusque est.
Et Alconius scribit dici solitum magistratum incuntibus: aues palcant. Tor-
neb. lib. 14. aduers. cap. 12.

Reusatisbus adibens plebi] Nam hi eo tempore, quo plebs in montem sa-
cium fecerant, cum tribunis creati erant, ut tribunis subministrarent omnia
necessaria, casque causas indicant, quas ipsi eis permittent, simul quoque
omnia decretæ, plebisca, senatusconfulta alesuerant, facrorum publico-
rumque locorum curam haberent, ab iis, quæ ades dicuntur, ædiles vocari, ut
Dionyfius, Pomponius, & Zonaras scribunt. Ceterum eorum, qui ex Patriis
electi, Curules à folio eburneo dicebantur, manus erat lados publicos Maxi-
mos vel Romanos facere, lacras priuataque ades procurare, totam urbem
tutæ, ut cloacæ & aquæductus, & quæque publica ædificia munda essent, lo-
cain theatro affigare, quin si quipiam seruum aut iumentum morbosum
vitosum pro integræ fanoque vendidisset, edicto ædilium emptori succu-
rebat, priout habetur in ff. sub tit. de ædil. edict. per totum.

IN VILLIBRVM TITI LIVII

A N N O T A T I O N E S.

Petrura] Mirum videri potest, quod Liuius hic scribit, Prætorem anno vr. *Prætores*
bis 389. creatum, cum supra libro 3. tradiderit Horatia lege consules & quando
prætores eidem aëpicis creatos esse. Sed id ita intelligendum esse ex: *Ædiles*
istimat Antonius Concinc. lib. 2. subcœsuarum lect. iuris ciuilis cap. 19. quod
tum nouis gradis & numerus magistratus potius quam appellatio sū facta,
& cum vñq; ad illum annum consules nomine prætoris significantur, trans-
fisse tunc primum hoc nomen à consulibus ad eum nouum magistratum, qui
tum creatus est. Nam antiquissimo tempore, ut & superius annotatum est,
prætor appellabatur consul, & interdum omnis magistratus, cui exercitus pa-
tebat, ut Alconius 3. in Verrem. Cui assentientur Festus lib. 11. & Nonius,
auctoritate Varrois, de vita populi Romani, lib. 2.

Curulis ædilitate] Duo erant ordinis ædili. Alter in quo ipsi ædiles in iure *Ædili*
dicundo sellis incurvos pedes habentibus vtebantur. Alterum magistratum *duo ordines*
popularem appellabant, ut præcedenti libro docuimus. Erat autem sella cu-
rula vestabilum, quo sedentes magistratus gestabantur, quod gestatorium *Sella eu-*
etiam dicitur, & gestatoria sella, Budæus in priorib. annotat. *ruli.*

Curulis sellis prætextatos] Prætori enim sella curulis, toga prætexta, & sex li-
ctores permitti. Vnde Polybius & Plutarachus p̄iuturam sex securum magi-
stratum vocant. Porro cum prætorem non nisi ex patribus primo creari mos
esset, hic deinde honos etiam plebi communicatus est, anno vrbi's 417. &
Quint. P. Philo, ut Liuius infra auctor est, primus è plebe prætor fa-
ctus est. Postea non sufficiente eo prætore, quod multa turba peregrinorum *Prætor*
etiam in urbem veniret, circa annum vrbi's 510. creatus est aliud prætor iisdem *peregr-*
iūcīcīs, qui peregrinus est. appellatus, quod plerunque inter ciues & pere-
grinos ius reddebat, cum alter prætor urbanius diceretur, ut tradit Florus in
Epitoma libra 19. Porro Sicilia atque Sardinia in prouinciarum formam re-
dactis, prætores alii duo sunt additi, qui in eas prouincias mitterentur, Epitoma lib. 20. Solin. cap. 21. Victis postea duabus Hispaniis, alii duo creati sunt,
qui in Hispanias mitterentur anno 558. Atque per multa tempora hoc ob-
seruatum est, ne plures quam duo prætores, Urbanius & Peregrinus in urbe
mancerent, reliqui quatuor in prætura ipso magistratu in prouincias fortuna-
rent, atque in eis annum prætura explerent, donec postremo Sylla dicta-
tor latice nouis questionibus publicis, velut de particio falso, de sicariis,